

El fet diferencial i la diferència del fet

ANDREU SALOM I MIR (MALLORCA)

Hi ha entre nosaltres una certa tipologia d'anàlisi sobre la qüestió nacional que palesa tostamps temors, dubtes i encara malfiances pel que fa al que anomenem 'fet diferencial català' i, molt especialment, envers la possible independència d'algun dels seus territoris respecte de l'Estat espanyol. És una visió certament regionalista, caracteritzada per una prudència política molt desmesurada, la qual és expressada des d'una posició de plantejament polític que camina en la línia del no-enfrontament unitari, i solidari, amb la potència colonial espanyola. Ja és un bon avenç, altrament, que almenys el discurs independentista hagi seguit, en els darrers anys, un recorregut en progressió geomètrica i que, en conseqüència, hagi augmentat el gruix dels catalans nacionalment conscients, quan en les dues dècades anteriors no havia deixat d'ésser un clar símptoma de política més aviat marginal, a l'abast únicament d'uns pocs iniciats. Una realitat que no sol ésser recollida per la tipologia d'opïnadors adés esmentada, força ocupats en la línia d'apaivagar el sentit últim de l'estat de situació colonial que ens ha tocat de viure, cosa que, lògicament, sempre ha estat subreptíciament afavorida, i estimulada, pel nou ordre espanyol, d'una aparença tan democràtica com es pot permetre un Estat de tall jacobí amb intencions indissimuladament etnocides.

Aquesta juxtaposició d'interessos, entre els quals el que ha pres més força és l'econòmic, suscitada pels defensors d'aquella visió regional des d'una perspectiva esbiaixada i més aviat esberlada, obeeix a un seguiment, sovint inconscient, però malgrat tot referencial, de l'*statu quo* colonial i de tot el que això significa. L'existència de l'Estat espanyol representa la serp que inocular el verí, que es propaga ràpidament entre les capes socials altes de la societat catalana i de la classe política autòctona, més conspícua i permeable a les

prebendes llamineres i a les canongies llegendes que la situació de subordinació política els pot oferir. En aquest context, ja va bé que tots els propòsits dels naturals del país per intentar capgirar l'anòmala situació política, social, cultural i lingüística d'aquesta terra, sobretot aquells que sorgeixen d'una voluntat d'unitat i d'una conjuminació generosa d'esforços, siguin satanitzats, o almenys desprestigiats, per la maquinària colonial. La llarga lluita per la llibertat de la Catalunya estricta és permanentment vigilada, controlada i desacreditada, amb la col·laboració habitual dels indígenes botiflers, per tal que no pugui servir d'exemple, o de contacte permanent, amb la resta dels territoris catalans perifèrics (la prohibició constitucional de la federació de comunitats autònomes i l'estimulació oculta, o no, de les diferències entre les diverses autonomies catalanes, respon a aquesta voluntat, políticament primordial per a la metròpoli espanyola). Així, doncs, és que potser hauria de restar segregada la determinació democràtica del poble català del Principat de constituir-se en un Estat independent? Com ho podem pensar, això? És ben cert que nosaltres, els de les regions perifèriques, no estem, ni de lluny, en les condicions òptimes per a poder assolir aquesta fita de llibertat. El camí a recórrer és encara molt llarg. Però així com la reconstrucció del país i la conscienciació nacional són essencials per a la supervivència col·lectiva, tampoc no ens podem permetre ni el defalliment ni la claudicació (ni molt menys, encara, la traïció).

És un discurs, el de la claudicació i el de la condescendència, que no porta enlloc i, a més d'això, és paralitzant i ens minoritza encara més. Ens trobarem sempre amb dificultats immenses, és clar, però fóra ridícul i derrotista fer el ploramiques i el Jeremies, tenir sempre el mocador a punt i autolamentar-se constantment. Arribat el moment oportú, tots els catalans ens retrobarem

en el marc d'uns Països Catalans, o en una Confederació Catalana, dins una Unió Europea que haurà avançat decisivament en el pla de la igualtat, del respecte, de la justícia i de la llibertat entre els pobles. El poble català sempre ha estat molt tenaç, i gelós tostamps de les seves franquícies i constitucions. Ho ha demostrat amb escreix durant tota una història farcida d'adversitats, massa cops ingrates. Nogensmenys, Catalunya, mutilada o no, continuarà subsistent i reclamant tots els espais necessaris de llibertat que li calen, i sense els quals no tindria raó d'ésser, car constitueixen la seva essència més profunda. Això darrer, aquesta cosa amorfa i artificial que és Espanya, autèntica presó de nacions, no ho entén ni ho entendrà mai. Bé sabem el que pretenen: la desaparició de la nació catalana. Al llarg dels segles han deixat d'existir moltes identitats, molts països s'han esfondrat; però, altrament, també n'hi ha hagut molts altres que, després de molts anys d'ocupació i de travessia pel desert, han reeixit i s'han alliberat, car l'home no pot ésser lliure si el seu país és esclau. L'esdevenidor no és escrit i qui sap si, en un temps futur, l'Espanya monolítica actual no serà, potser, un record (trist) del passat, i una Catalunya sobirana podrà continuar el seu milenar retrobament. ♦

